

MERITUM

Pismo Podkarpackiego Kuratora Oświaty nr 8 (28) grudzień 2019

Szanowni Państwo!

W moim przekonaniu okazje do podsumowań należy szczególnie celebrować, jako że nie tylko chwile, ale co gorsza, ludzie umykają z czasem naszej uwadze i pamięci. Okoliczności przełomu Starego i Nowego Roku niech będą zatem pretekstem do podsumowania dotychczasowej działalności kuratorium i podzielenia się z Państwem refleksją na temat podejmowanych inicjatyw. Czynię to z satysfakcją, a w ten skromny sposób chcę podziękować tym, którzy poprzez ostatnie lata budowali wizerunek urzędu i jakość jego pracy. Najważniejsze działania zainicjowane na przestrzeni tych ostatnich lat mogą przedstawić jednak tylko w dużym skrócie, ze świadomością, że nie uwzględniają one całego spectrum zadań kuratorium, np. wynikających wprost z ustaw i rozporządzeń. A przecież za terminowością ich wykonania, rzetelnością i sumiennością także stoją ludzie w pełni odpowiedzialni za powierzone im zadania nadzoru, świadomi wagi spraw i kryjących się za nimi, dla nas najważniejszych – dorosłych i dzieci. Wymieniane przeze mnie działania są może wrywkowe, ale tematycznie inspirowane zasadniczo przede wszystkim koncepcją wspomagania, która wychodzi naprzeciw realnym wyzwaniom,

sytuacjom, problemom i potrzebom dyrektorów i nauczycieli w zakresie wspomagania pracy szkół i placówek. Wiele zadań udało i udaje się realizować dzięki życzliwej pomocy, przy współpracy czy dzięki sugestii konkretnych osób, samorządów, przedstawicieli biznesu i instytucji – ważnych i wiarygodnych partnerów szkoły otwartych na edukację i jej potrzeby, gotowych do włączenia się w proces zmiany i tworzenia przestrzeni dla edukacji przez całe życie. Nie sposób tu wszystkich wymienić, ale w ich stronę kieruję szczególnie ciepłe słowa podziękowania za wykazane wsparcie, zaangażowanie, wszelkie sugestie i współpracę w organizacji wspólnych przedsięwzięć. Cztery lata intensywnej pracy wielu środowisk zmieniają niewątpliwie edukację Podkarpacia, choć ciągle jest jeszcze wiele spraw i obszarów wymagających uwagi i poprawy. Liczę zatem na dalszą otwartość i współpracę w zakresie nowych przedsięwzięć czy inspirujących wyzwań, których w edukacji nigdy nie brakowało i raczej nie braknie.

Rozpoczynający się Nowy 2020 Rok składania także do serdeczności i życzeń. Niech zatem obfituje w dobre zdarzenia i spotkania oraz wzbudza tylko pozytywne emocje i wibracje - dla Dobra - Naszego i Świata.

Z wyrazami szacunku
Podkarpacki Kurator Oświaty
Małgorzata Rauch

Nie ma znaczenia ile za nami, ale ...

Niewątpliwie w ostatnich latach nie brakowało nam edukacyjnych wyzwań. Największym było wdrożenie w latach 2016-2019 **reformy strukturalnej i programowej** szkół wszystkich typów w skali całego województwa. Działania podejmowane były w dwóch etapach, tj.: 2016-2018 – przekształcenia gimnazjów i sześcioklasowych szkół podstawowych, a w latach 2018-2019 reforma szkolnictwa zawodowego i ponadpodstawowego. W tym celu podjęliśmy cały szereg **działań informacyjno-konsultacyjnych**

dla prezydentów miast, burmistrzów, starostów, wójtów, rodziców, społeczności lokalnych, związków zawodowych, pracodawców oraz dyrektorów szkół i nauczycieli na temat zmian prawnych, organizacyjnych i programowych w systemie oświaty. Na terenie całego Podkarpacia odbywały się spotkania dedykowane reformie edukacji – w ciągu 6 miesięcy, tj. **od października 2016 do marca 2017 r. ponad 51 spotkań** informacyjno-konsultacyjnych, w których wzięło udział około **7000 uczestników**.

Dodatkowo miały miejsce także cztery duże kongresy z udziałem Ministra Edukacji Narodowej. Drugi etap reformy choć zainicjowany już w kwietniu 2016 r. wojewódzką debatą konsultacyjną na temat szkolnictwa zawodowego, to jednak realne przekształcenia całego systemu w myśl nowej ustawy miały miejsce dopiero w roku szkolnym 2019/2020. Zmiany poprzedziły także spotkania informacyjne (w sumie 14) dla doradców zawodowych, pracodawców, dyrektorów szkół, współorganizowane ze starostami. Ich zwieńczeniem był **Podkarpacki Kongres Zawodowy**, prezentujący kierunki zmian, ale i nasze najlepsze praktyki w zakresie współpracy szkół z pracodawcami. Odbudowa prestiżu i jakości kształcenia zawodowego w partnerstwie: samorząd-szkoła-pracodawca, przewijała się w działaniach MEN i kuratorium wielokrotnie z pozytywnym odzewem i skutkiem, czego są przykłady i dowody tworzące bogaty rozdział również w naszej historii. Niewątpliwie udało się po części zaktywizować szkoły i pracodawców na rzecz budowania nowego kształcenia zawodowego i jego dobrej jakości. Przykładem może być współpraca z firmami i spółkami skarbu państwa w zakresie uruchamiania nowych kierunków kształcenia i polepszania bazy lokalowej, współpraca z urzędem marszałkowskim, wojewódzkim i powiatowymi urzędami pracy, przedsiębiorcami na rzecz promocji i rozwoju szkolnictwa zawodowego. Widoczną deklaracją woli współpracy było **podpisanie porozumienia zacieśniającego współpracę między Podkarpackim Kuratorem Oświaty, a Agencją Rozwoju Przemysłu S.A.** z siedzibą w Warszawie reprezentowaną przez dyrektora oddziału ARP w Mielcu Krzysztofa Ślęzaka w ramach projektu „**Mój Profil – bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy wsparciem uczniów w wyborze zawodu**”. Projekt wspiera nauczycieli w realizacji doradztwa zawodowego, a uczniów w wyborze dalszej ścieżki kształcenia lub zawodu poprzez bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy. Jego celem jest również włączenie pracodawców i organy prowadzące szkoły w realizację szkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wsparcie doradców zawodowych w realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.

Efektym wymiernym podejmowanych działań jest „**Baza firm dla szkół**” na stronie www.ko.rzeszow.pl, czyli swoistego rodzaju bank danych pracodawców gotowych do współpracy ze szkołami w ramach doradztwa zawodowego i wycieczek zawodoznawczych. Bank cały czas otwarty jest na wpisy kolejnych przedsiębiorców.

Nowy obszerny rozdział w naszych działaniach

związany jest kreowaniem nowoczesnej edukacji ogólnej, innowacyjnej szkoły, wykorzystaniem potencjału związanego z nowoczesnymi technologiami, a przede wszystkim wytyczeniem nowych kierunków dla rozwoju podkarpackiej szkoły. Takt wyznaczają tu Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Ministerstwem Cyfryzacji czy Rozwoju poprzez realizację licznych programów, m.in.: OSE, Aktywna Tablica, Szkoła dla Innowatora czy LekcjaEnter, wprowadzenie do szkół zajęć z programowania i gry w szachy, a lokalnie – powstanie w nieodległej perspektywie Podkarpackiego Centrum Nauki. Co nas wyróżnia? W pilotażu programowania w edukacji mieliśmy jako województwo drugie miejsce w Polsce pod względem liczby zgłoszonych szkół, tj. 1620. Byliśmy współorganizatorami konferencji w ramach Festiwalu Nauki wrzesień 2017 r. nt.: *Kształcenie zawodowe w kontekście Industry 4.0* z udziałem Ministra Edukacji Narodowej.

Jesteśmy partnerami w pilotażowym konsorcjum „Systemu szkół partnerskich Podkarpackiego Centrum Nauki” w ramach współpracy z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego, co wiąże się z podpisaniem listu intencyjnego oraz powołanie Podkarpackiego Kuratora Oświaty w skład Rady Programowej PCN. Jesteśmy organizatorami jedyne w Polsce wojewódzkiego **konkursu tematycznego budowy i programowania GG Robot** dla uczniów szkół podstawowych, który realizujemy w partnerstwie z Zespołem Szkół w Grodzisku Górnym i Zespołem Szkół nr 2 w Leżajsku – dyrektorami, nauczycielami i uczniami - mistrzami świata w programowaniu. Sam konkurs organizowany już po raz czwarty ma rangę ogólnopolską, a nawet międzynarodową ze względu na udział drużyn z Austrii, Węgier czy Słowacji. Nasi partnerzy – ww. szkoły – mają liczne i znaczące sukcesy w dziedzinie nauczania przedmiotów matematyczno-informatycznych oraz programowania o zasięgu nie tylko krajowym, ale także europejskim i światowym zdobywane systematycznie od 2014 r. do chwili obecnej. Najważniejszym sukcesem jest powołanie dwojga uczniów z Koła Robotyki działającego przy Zespole Szkół im. Prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym do Reprezentacji Narodowej WorldSkills Poland na największe mistrzostwa świata w zakresie umiejętności zawodowych **WorldSkills KAZAŃ 2019**.

W ramach istniejących możliwości otwieramy szkoły na partnerstwa międzynarodowe. Mamy w tym już co najmniej dziesięcioletnie doświadczenie potwierdzone organizacją, w ostatnich tylko latach, **dwóch międzynarodowych konferencji pedagogicznych** polsko-niemiecko-ukraińskich (2015 i 2018). Konferencje

od 2008 r. odbywają się naprzemiennie w Kraju Saary w Niemczech oraz na Podkarpaciu i są pokłosiem deklaracji o współpracy obu regionów. W 2010 r. spotkania przeistoczyły się w działania trójstronne z udziałem Ukrainy, a od 2018 r. także po raz pierwszy Litwy. Aktywizowaniu tej współpracy oraz jej formom i możliwościom poświęciliśmy więcej uwagi na konferencjach dla dyrektorów oraz różnych numerach Meritum, w tym także w ostatnim.

Do historii przejdą także wydarzenia o charakterze **ogólnopolskim** w tym **1 września 2017 r.** – rozpoczęcie roku szkolnego 2017/2018 w powiecie strzyżowskim z udziałem Premier Beaty Szydło oraz Ministra Edukacji Narodowej Anny Zalewskiej, czy też konferencji *Etos Jana Pawła II i kardynała Stefana Wyszyńskiego inspiracją wychowania młodego pokolenia z udziałem Prymasa Polski, rodzin szkół* Jana Pawła II i Kardynała Wyszyńskiego, Centrum Myśli JP II w Warszawie, Instytutem Prymasowskim i **Kancelarią Prezydenta RP**. Nie sposób zapomnieć o I Podkarpackiej Gali Wolontariatu 6 grudnia 2016 r. z udziałem wolontariuszy i ich opiekunów czy pionierskiej konferencji (10 marca 2017 i 8 marca 2018r.) na temat **klas mundurowych** i programu pilotażowego MON z udziałem wiceministra Obrony Narodowej przy współpracy z szefem Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie. Wiele danych o stanie i pożądanym kierunkach rozwoju podkarpackiej edukacji dostarczyła nam wieloaspektowa diagnoza przeprowadzona w ramach *Programu rozwoju edukacji w województwie podkarpackim na lata 2016-2020* – dokumentu, będącego zasadniczym narzędziem realizacji „Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020” uchwalonej przez Sejmik Województwa Podkarpackiego 26 sierpnia 2013 r. Był on efektem współpracy zawiązanej w październiku 2016 r. listem intencyjnym między Wojewodą Podkarpackim – Ewą Leniart i Marszałkiem Województwa Podkarpackiego – Władysławem Ortyłem. Program wskazywał główne kierunki rozwoju edukacji w województwie w celu podniesienia jej jakości i funkcjonalności. Perspektywa czasowa jego realizacji do 2020 r. to czas zamknięcia największej perspektywy finansowania edukacji ze środków unijnych. Z myślą o ich wykorzystaniu adekwatnym do potrzeb Podkarpacki Kurator Oświaty – w roli koordynatora tegoż projektu – podjął w środowisku inicjatywę stworzenia programu, którego rekomendacje mogły być ujęte w kryteriach wyboru projektów w ramach RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 i krajowych programów operacyjnych. Sam dokument wyznaczał również główne kierunki do podejmowania działań i inicjatyw rozwoju

w oświacie, ważnych z perspektywy dyrektorów szkół, samorządowców, stowarzyszeń i innych podmiotów działającym na rzecz rozwoju edukacji. W ramach prac nad przygotowaniem dokumentu została przeprowadzona rozległa diagnoza obecnego stanu edukacji w województwie, wykonana przez pracowników Kuratorium Oświaty i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, pracujących w zespołach zadaniowych powołanych przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty. Do opracowania Programu zostali zaangażowani również dyrektorzy szkół i placówek, pracujący w zespołach problemowych. Oni też tak naprawdę decydują o kondycji podkarpackiej edukacji. Sukcesy i osiągnięcia młodych ludzi są powodem naszej dumy i zadowolenia, ale przede wszystkim skłaniają do podejmowania działań mających na celu promocję tych efektów na terenie województwa. W tym celu ustalona została forma i zasady nagradzania elitarną nagrodą Podkarpackiego Kuratora Oświaty przyznawanej szkołom wyróżniającym się w podejmowanych działaniach wychowawczych i innowacyjnych, tj. **Nagroda Złotego Pryma** oraz uczniom wielokrotnie nagradzanym w konkursach przedmiotowych. Dodatkowo ustalona została specjalna nagroda oraz tytuł honorowy: *Nauczyciel Wychowujący do Wartości* dla nauczycieli wyróżniających się inicjatywami podejmowanymi w zakresie pracy wychowawczej, edukacji patriotycznej i wolontariatu.

Ostatni rok pozwolił na odbudowę **doradztwa metodycznego** na terenie województwa. To prawdziwie historyczna chwila, w której mieliśmy swój udział, z tej racji, że odbudowę sieci powierzono właśnie kuratorowi oświaty. Rekrutację 2019 r. zamykamy liczbą 36 doradców, w tym jest 31, którym to zadanie powierzono po raz pierwszy. W oparciu o publiczne placówki doskonalenia nauczycieli powoli odbudowujemy sieć doradztwa dla nauczycieli wszystkich przedmiotów i wszystkich etapów edukacyjnych. Wydarzenie to pozwala na uruchomienie niezwykle potrzebnej, merytorycznej dyskusji na temat warsztatu pracy nauczyciela, edukacyjnych problemów oraz wspomaganie dostosowane do rzeczywistych potrzeb szkoły. Budowanie sieci wsparcia jest procesem, dlatego zachęcam wszystkich do uczestnictwa w nim, w charakterze doradców lub aktywnych uczestników form doskonalenia warsztatu pracy.

Kolejny rok przyniesie nam zapewne ciekawe inicjatywy także i w tym zakresie. Do zobaczenia zatem na edukacyjnych wydarzeniach w Nowym 2020 Roku.

Małgorzata Rauch
Podkarpacki Kurator Oświaty